

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การพัฒนาประเทศในอดีตที่ผ่านมา จะเน้นในเรื่องของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นสำคัญ ทำให้เกิดปัญหาการกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะความไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างรายได้ภาคการเกษตรกับนอกภาคการเกษตร ตลอดจนความยากจนและความด้อยโอกาส ของแต่ละพื้นที่ยังคงมีอยู่ และเป็นปัญหาที่สำคัญ ซึ่งจากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวนั้นเอง ส่งผล ให้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ได้กำหนดแนวนโยบายการพัฒนาประเทศโดย ให้ความสำคัญในการกระจายความเจริญ กระจายรายได้ และกระจายการบริหารไปสู่ส่วนกลางขึ้น และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายดังกล่าว จึงต้องมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาใน ระดับภูมิภาคให้ชัดเจนขึ้น แต่เนื่องจากการกำหนดทิศทางการพัฒนาในส่วนภูมิภาคยังขาด เครื่องมืออย่างง่ายในการวิเคราะห์การกำหนดยุทธศาสตร์ทิศทางการพัฒนาการเกษตรในส่วน ภูมิภาคให้ชัดเจน ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาถึงแบบแผนการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม เนื่องจากการหาแบบแผนการผลิตทางการเกษตรให้กับเกษตรกรจะเป็นแนวทางหนึ่งในการกำหนด ทิศทางการพัฒนาการเกษตรและทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเนื่องจากพื้นที่ในแต่ละภูมิภาค ยังมีสภาพของทรัพยากรและพื้นฐานทรัพยากร (Resource base) ที่แตกต่างกันไป ดังนั้นจึง จำเป็นจะต้องศึกษาถึงแบบแผนการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม โดยพิจารณาตามสภาพของ ทรัพยากรในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน ซึ่งนอกจากจะหาแบบแผนการผลิตทางการเกษตรแล้วยัง จำเป็นที่จะต้องอาศัยการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจโดยรวมมาใช้ในการวิเคราะห์ด้วย เพื่อเป็น แนวทางในการกำหนดทิศทางการพัฒนาภูมิภาคได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ได้เลือกบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากใน บริเวณนี้มีพื้นฐานทรัพยากรที่แตกต่างกันไป ประกอบกับการที่พื้นที่นี้ยังขาดการศึกษาในเรื่องของ

การพัฒนาการเกษตร ดังนั้นการศึกษาถึงแบบแผนการผลิตที่เหมาะสมบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จึงเป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรในบริเวณนี้ต่อไป

จากการศึกษาพื้นฐานทรัพยากรในบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ทำให้สามารถแบ่งพื้นที่ การศึกษาออกเป็นส่วน ๆ ตามลักษณะของพื้นที่ที่แตกต่างกันไป โดยเรียกพื้นที่แต่ละส่วนนี้ว่า หน่วยวางแผนพื้นที่การเกษตร หรือเรียกย่อ ๆ ว่า นผก. ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 7 นผก. ได้แก่ นผก.111, นผก.131, นผก.13'1, นผก.13''1, นผก.211, นผก.231 และนผก.23''1 ซึ่งพบว่าแต่ละ นผก. มีความแตกต่างกันเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. ในพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นที่ราบเป็นส่วนใหญ่ คือ นผก.111 และนผก.211 จะมีแบบแผน การผลิตคล้ายคลึงกัน คือ มีการปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว โดยเป็นการปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือน และมีเหลือขายด้วย โดยมีการปล่อยพื้นที่ในว่างในฤดูแล้ง ทำให้มีการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่าง ไม่เต็มที่

2. ในพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นเชิงเขาและไม่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวนัก คือ นผก.131, นผก.13'1, นผก.13''1, นผก.231 และนผก.23''1 จะมีการปลูกยางพาราและมะพร้าว มากที่สุด ส่วนการปลูกข้าวเป็นการทำการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น ซึ่งในปัจจุบัน ผลตอบแทนจากการขายมะพร้าวและยางพาราไม่ดีนัก ทำให้มีแนวโน้มการผลิตที่ลดลง และมีแนวโน้มที่จะผลิตผลไม้ทดแทนมากขึ้น

ซึ่งจากความจำกัดของทรัพยากรในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงได้ใช้วิธีการของ ลิเนียร์โปรแกรมมิ่ง ใน RFARM เพื่อหาแบบแผนการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมในแต่ละ นผก. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งได้ผลสรุปดังนี้

ตารางที่ 5.1 แบบแผนการผลิตทางการเกษตรที่ได้จาก RFARM ในแต่ละ นผก.
ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ

หน่วยวางแผนพื้นที่	การเกษตร	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดกลาง	ฟาร์มขนาดใหญ่
นผก.111	ข้าวนาปี	6.92 ไร่	19.52 ไร่	15.43 ไร่
	ข้าวนาปรัง	1.88 ไร่	3.48 ไร่	7.46 ไร่
	ถั่วลิสง	4.95 ไร่	11.55 ไร่	ถั่วเขียว 0.68 ไร่
	รายได้สุทธิ			ถั่วลิสง 14.98 ไร่
		14,601.89 บาท/ปี	31,916.43 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 76,853.90 บาท/ปี
นผก.131	ข้าวนาปี	3.10 ไร่	5.44 ไร่	9.8 ไร่
	ข้าวนาปรัง	1.59 ไร่	2.45 ไร่	9.8 ไร่
	ถั่วลิสง	1.60 ไร่	2.73 ไร่	รายได้สุทธิ
	รายได้สุทธิ			29,599.08 บาท/ปี
		543.90 บาท/ปี	16,280.50 บาท/ปี	
นผก.13'1	ข้าวนาปี	4.88 ไร่	6.00 ไร่	7.62 ไร่
	ข้าวนาปรัง	1.67 ไร่	3.83 ไร่	0.88 ไร่
	ถั่วลิสง	2.94 ไร่	1.83 ไร่	6.75 ไร่
	รายได้สุทธิ			รายได้สุทธิ
		7,774.15 บาท/ปี	18,407.04 บาท/ปี	20,380.26 บาท/ปี
นผก.13''1	ข้าวนาปี	0.83 ไร่	8.72 ไร่	17.08 ไร่
	ข้าวนาปรัง	1.50 ไร่	0.22 ไร่	ถั่วลิสง 17.59 ไร่
	รายได้สุทธิ		ถั่วลิสง 9.39 ไร่	รายได้สุทธิ
		8,495.19 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 44,162.26 บาท/ปี	44,611.52 บาท/ปี

ตารางที่ 5.1(ต่อ) แบบแผนการผลิตทางการเกษตรที่ได้จาก RFARM ในแต่ละ
 นก. ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ

หน่วยวางแผนพื้นที่			
การเกษตร	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดกลาง	ฟาร์มขนาดใหญ่
นวก.211	ข้าวนาปี 7.59 ไร่	ข้าวนาปี 16.51 ไร่	ข้าวนาปี 18.22 ไร่
	ข้าวนาปรัง 2.17 ไร่	ข้าวนาปรัง 3.27 ไร่	ข้าวนาปรัง 1.33 ไร่
	ถั่วลิสง 5.17 ไร่	ถั่วลิสง 14.04 ไร่	ถั่วเขียว 10.42 ไร่
	รายได้สุทธิ 16,299.46 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 29,296.00 บาท/ปี	ถั่วลิสง 17.21 ไร่ รายได้สุทธิ 47,868.96 บาท/ปี
นวก.231	ข้าวนาปี 1.54 ไร่	ข้าวนาปี 4.55 ไร่	ข้าวนาปี 8.45 ไร่
	ข้าวนาปรัง 0.59 ไร่	ข้าวนาปรัง 2.63 ไร่	ข้าวนาปรัง 2.67 ไร่
	ถั่วลิสง 1.00 ไร่	ถั่วลิสง 1.90 ไร่	ถั่วลิสง 5.78 ไร่
	รายได้สุทธิ 16,682.15 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 34,689.26 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 43,345.08 บาท/ปี
นวก.23''1	ข้าวนาปี 1.78 ไร่	ข้าวนาปี 1.91 ไร่	ข้าวนาปี 8.50 ไร่
	ถั่วลิสง 1.89 ไร่	ถั่วลิสง 1.28 ไร่	ถั่วลิสง 8.50 ไร่
	รายได้สุทธิ 13,551.45 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 19,254.06 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 21,983.80 บาท/ปี

ที่มา : จากการคำนวณ

จากแบบแผนการผลิตที่ได้ข้างบน จะเห็นว่า ใน นวก.111 และ นวก.211 เท่านั้นที่
 แบบแผนการผลิตดังกล่าวทำให้รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่วนใน นวก.อื่น ๆ
 แบบแผนการผลิตที่ได้ไม่ได้ทำให้รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าใน นวก.เหล่านี้
 มีพื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสมต่อการปลูกไม้ยืนต้นมากกว่าการปลูกข้าวและพืชไร่ ในขณะที่ นวก.111

และ 211 มีพื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวและพืชไร่ ทำให้แบบแผนการผลิตที่เหมาะสมใน
 นผก. เหล่านี้ นอกจากการการผลิตที่ได้จาก RFARM ที่ทำให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มที่แล้ว ควร
 พิจารณาถึงศักยภาพของพื้นที่ในการเลือกกิจกรรมที่จะนำมาปรับเปลี่ยนการผลิต เพื่อให้รายได้
 สุทธิของครัวเรือนเพิ่มขึ้น และเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในแผนปรับโครงสร้างการผลิตต่อไป
 โดยกิจกรรมที่นำมาพิจารณาจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ให้ผลตอบแทน
 แทนจากการผลิตเพิ่มขึ้น และมีความต้องการของตลาด ดังนั้นกิจกรรมการเกษตรที่ถูกเลือกมาใช้
 เหมาะสมต่อบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้แก่ ไม้ผล และการเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ซึ่งลักษณะ
 ศักยภาพของพื้นที่แล้วทำให้สามารถหาแบบแผนการผลิตที่เหมาะสมที่สุดในแต่ละ นผก. ดังนี้

ตารางที่ 5.2 แบบแผนการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมในแต่ละ นผก.
 ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ

หน่วยวางแผนพื้นที่			
การเกษตร	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดกลาง	ฟาร์มขนาดใหญ่
นผก. 111	ข้าวนาปี 6.92 ไร่	ข้าวนาปี 19.52 ไร่	ข้าวนาปี 15.43 ไร่
	ข้าวนาปรัง 1.88 ไร่	ข้าวนาปรัง 3.48 ไร่	ข้าวนาปรัง 7.46 ไร่
	ถั่วลิสง 4.95 ไร่	ถั่วลิสง 11.55 ไร่	ถั่วเขียว 0.68 ไร่
	รายได้สุทธิ 14,601.89 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 31,916.43 บาท/ปี	ถั่วลิสง 14.98 ไร่ รายได้สุทธิ 76,853.90 บาท/ปี
นผก. 131	ข้าวนาปี 3.10 ไร่	ข้าวนาปี 5.44 ไร่	ข้าวนาปี 9.8 ไร่
	ข้าวนาปรัง 1.59 ไร่	ข้าวนาปรัง 2.45 ไร่	ข้าวนาปรัง 9.8 ไร่
	ถั่วลิสง 1.60 ไร่	ถั่วลิสง 2.73 ไร่	ทุเรียน 5.87 ไร่
	โคเนื้อ 3 ตัว	ทุเรียน 5.00 ไร่	รายได้สุทธิ
	รายได้สุทธิ 15,194.90 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 47,646.20 บาท/ปี	74,151.56 บาท/ปี

ตารางที่ 5.2(ต่อ) แบบแผนการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมในแต่ละ นผก.
ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ

หน่วยวางแผนพื้นที่

การเกษตร	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดกลาง	ฟาร์มขนาดใหญ่
นผก.13'1	ข้าวนาปี 4.88 ไร่	ข้าวนาปี 6.00 ไร่	ข้าวนาปี 7.62 ไร่
	ข้าวนาปรัง 1.67 ไร่	ข้าวนาปรัง 3.83 ไร่	ข้าวนาปรัง 0.88 ไร่
	ถั่วลิสง 2.94 ไร่	ถั่วลิสง 1.83 ไร่	ถั่วลิสง 6.75 ไร่
	โคเนื้อ 3 ตัว	ทุเรียน 5.00 ไร่	ทุเรียน 5.00 ไร่
	รายได้สุทธิ 21,470.28 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 46,822.17 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 20,380.26 บาท/ปี
นผก.13''1	ข้าวนาปี 0.83 ไร่	ข้าวนาปี 8.72 ไร่	ข้าวนาปี 17.08 ไร่
	ข้าวนาปรัง 1.50 ไร่	ข้าวนาปรัง 0.22 ไร่	ถั่วลิสง 17.59 ไร่
	รายได้สุทธิ 8,448.00 บาท/ปี	ถั่วลิสง 9.39 ไร่	รายได้สุทธิ
		เลี้ยงปลา 1.00 ไร่	44,611.52 บาท/ปี
		รายได้สุทธิ 50,744.26 บาท/ปี	
นผก.211	ข้าวนาปี 7.59 ไร่	ข้าวนาปี 16.51 ไร่	ข้าวนาปี 18.22 ไร่
	ข้าวนาปรัง 2.17 ไร่	ข้าวนาปรัง 3.27 ไร่	ข้าวนาปรัง 1.33 ไร่
	ถั่วลิสง 5.17 ไร่	ถั่วลิสง 14.04 ไร่	ถั่วเขียว 10.42 ไร่
	รายได้สุทธิ 16,299.46 บาท/ปี	รายได้สุทธิ 29,296.00 บาท/ปี	ถั่วลิสง 17.21 ไร่
			รายได้สุทธิ 47,868.96 บาท/ปี

ตารางที่ 5.2(ต่อ) แบบแผนการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมในแต่ละ นผก.
ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ

หน่วยวางแผนพื้นที่			
การเกษตร	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดกลาง	ฟาร์มขนาดใหญ่
นผก.231	ข้าวนาปี 1.54 ไร่	ข้าวนาปี 4.55 ไร่	ข้าวนาปี 8.45 ไร่
	ข้าวนาปรัง 0.59 ไร่	ข้าวนาปรัง 2.63 ไร่	ข้าวนาปรัง 2.67 ไร่
	ถั่วลิสง 1.00 ไร่	ถั่วลิสง 1.90 ไร่	ถั่วลิสง 5.78 ไร่
	ทุเรียน 5.00 ไร่	ทุเรียน 5.00 ไร่	ทุเรียน 5.00 ไร่
	รายได้สุทธิ	รายได้สุทธิ	รายได้สุทธิ
	31,846.10 บาท/ปี	63,923.28 บาท/ปี	73,616.17 บาท/ปี
นผก.23''1	ข้าวนาปี 1.78 ไร่	ข้าวนาปี 1.91 ไร่	ข้าวนาปี 8.50 ไร่
	ถั่วลิสง 1.89 ไร่	ถั่วลิสง 1.28 ไร่	ถั่วลิสง 8.50 ไร่
	เลี้ยงปลา 1.00 ไร่	รายได้สุทธิ	เลี้ยงปลา 4.25 ไร่
		รายได้สุทธิ	รายได้สุทธิ
		20,133.45 บาท/ปี	19,254.06 บาท/ปี

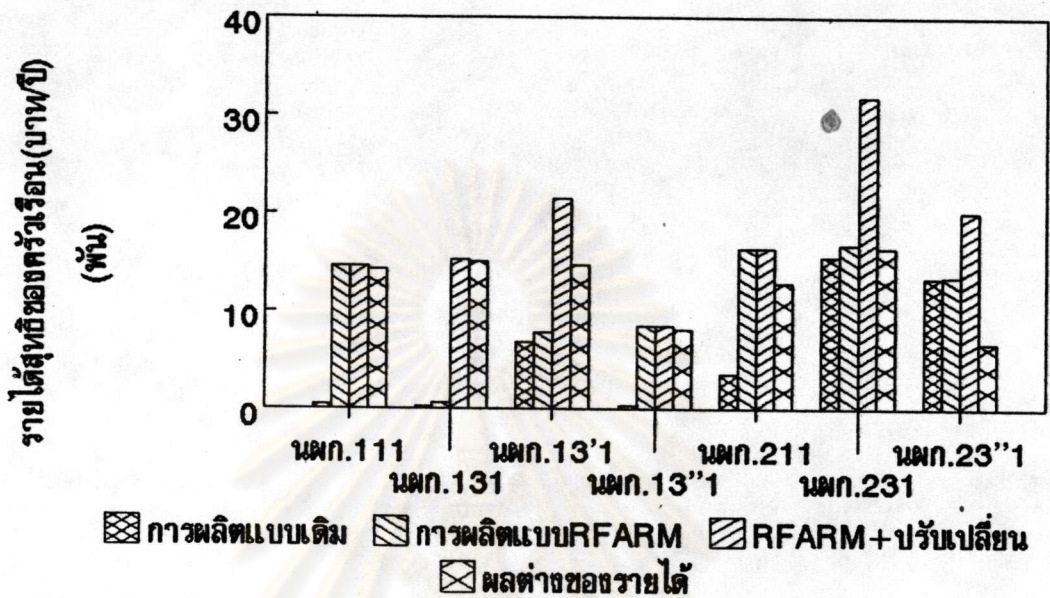
ที่มา : จากการคำนวณ

เปรียบเทียบรายได้สุทธิของครัวเรือน

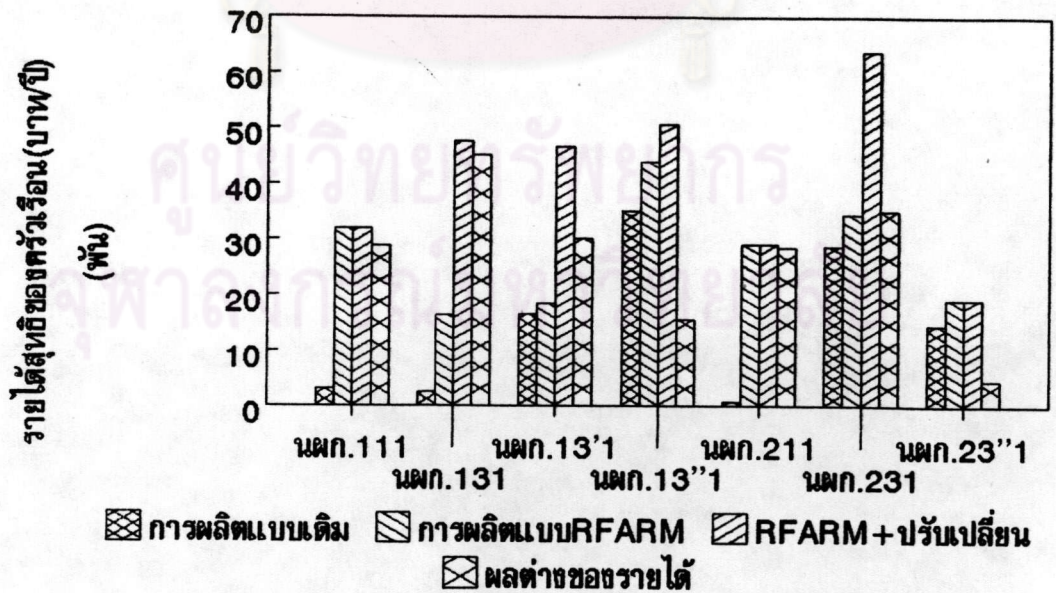
-เปรียบเทียบรายได้สุทธิของครัวเรือนระหว่างการผลิตแบบเดิมกับการผลิตที่เหมาะสม

จะพบว่าแบบแผนการผลิตที่ได้จากการวิเคราะห์ ทำให้รายได้สุทธิของครัวเรือนเพิ่มขึ้น
จากการผลิตแบบเดิม ดังภาพต่อไปนี้

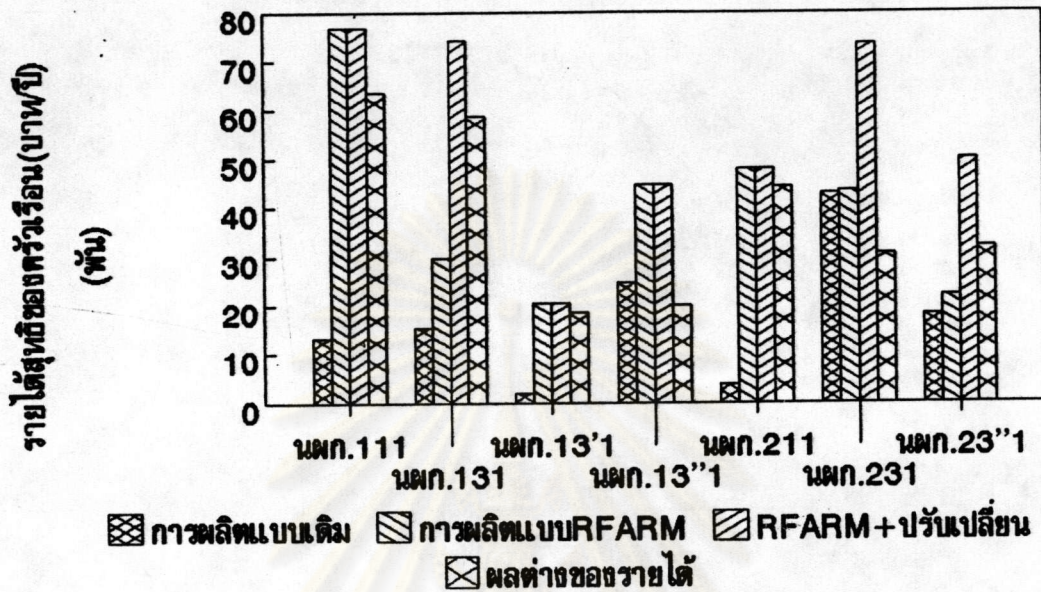
ภาพที่ 5.1 เปรียบเทียบรายได้สุทธิของครัวเรือนระหว่างการผลิตแบบเดิม
กับการผลิตที่เหมาะสมของฟาร์มขนาดเล็ก

ภาพที่ 5.2 เปรียบเทียบรายได้สุทธิของครัวเรือนระหว่างการผลิตแบบเดิม
กับการผลิตที่เหมาะสมของฟาร์มขนาดกลาง

ภาพที่ 5.3 เปรียบเทียบรายได้สุทธิของครัวเรือนระหว่างการผลิตแบบเดิม
กับการผลิตที่เหมาะสมของฟาร์มขนาดใหญ่

-เปรียบเทียบรายได้สุทธิทั้งหมดระหว่างการผลิตแบบเดิมกับการผลิตที่เหมาะสม

จากผลการวิเคราะห์ พบว่าแบบแผนการผลิตทางการเกษตรที่ได้ ทำให้รายได้สุทธิ
บริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบเปลี่ยนแปลงไป ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.3 เปรียบเทียบรายได้สุทธิบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของ นผก.ต่าง ๆ

หน่วยวางแผนพื้นที่ การเกษตร	แบบแผนการผลิต แบบเดิม (1)	แบบแผนการผลิต จาก RFARM (2)	แบบแผนการผลิต ที่เหมาะสม (3)	รายได้สุทธิ เปลี่ยนแปลง (3)-(1)
นผก.111	466,937.09	6,149,335.30	6,149,335.30	5,682,398.21
นผก.131	228,049.63	767,654.40	2,924,462.10	2,696,412.47
นผก.13'1	383,905.08	504,533.42	1,201,614.36	817,709.28
นผก.13''1	394,945.77	632,670.90	691,908.90	296,963.13
นผก.211	403,217.78	3,692,078.34	3,692,078.34	3,288,860.56
นผก.231	3,364,153.15	3,771,907.57	6,944,095.01	3,579,941.86
นผก.23''1	364,550.43	429,882.13	684,934.63	320,384.20
รวม	5,605,758.96	15,948,062.06	22,288,428.64	16,682,669.71

ที่มา : จากการคำนวณ

ซึ่งจากตารางพบว่า การผลิตตามแบบแผนการผลิตที่เหมาะสม คือ การผลิตตามแบบแผนที่ได้จาก RFARM ร่วมกับการปรับเปลี่ยนการผลิตตามพื้นที่ จะได้รายได้ในบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเพิ่มขึ้น

เปรียบเทียบระดับการใช้แรงงานในครัวเรือน

พบว่าแบบแผนการผลิตที่ได้ทำให้มีการใช้แรงงานในครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากการผลิตแบบเดิม ซึ่งทำให้มีการจ้างงานแรงงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะใน นผก.111 และ 211 มีการใช้แรงงานเพิ่มขึ้นจากการผลิตแบบเดิมมาก ทำให้เป็นการใช้แรงงานที่อยู่ให้เกิดประโยชน์และเป็น การลดการว่างงาน

อย่างไรก็ตามเนื่องจากแบบแผนการผลิตที่ได้ี้ เป็นการมองในแง่ของเกษตรกรผู้ทำการผลิตเท่านั้นไม่ได้พิจารณาถึงระบบเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้นจึงนำแบบแผนการผลิตเหล่านี้ไปศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของภาคการเกษตร เพื่อดูว่าการผลิตที่ได้ี้จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการผลิตแบบเดิมกับการผลิตที่ได้ี้

จากการวิเคราะห์ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของภาคการเกษตร ได้สร้างกรณีศึกษาออกเป็น 3 กรณี คือ กรณีที่ 1 เมื่อระบบเศรษฐกิจมีการผลิตตามแบบแผนการผลิตเดิม กรณีที่ 2 เมื่อเปลี่ยนแปลงแบบแผนการผลิตตามแบบแผนการผลิตที่ได้ี้ โดยให้ทุกครัวเรือนทำการผลิตตามแบบแผนที่ได้ี้จาก RFARM กรณีที่ 3 เปลี่ยนแปลงแบบแผนการผลิตตาม RFARM ร่วมกับการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสม ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า แบบแผนการผลิตในกรณีที่ 3 ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมดีที่สุดในแง่ของทำให้ปริมาณผลผลิต ปริมาณการส่งออก และมูลค่าเพิ่มของการผลิตเพิ่มขึ้นมากกว่า การผลิตแบบเดิมในกรณีที่ 1

ดังนั้นการศึกษาแบบแผนการผลิตที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรดังกล่าว ย่อมเป็นทางเลือกทางหนึ่งที่จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และทำให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมภาคการเกษตรดีขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มที่ด้วย ซึ่งเป็นการส่งเสริมนโยบายของรัฐบาลในเรื่องของการปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตรให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด ตามแนวทางการพัฒนาการเกษตรที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ถึงแม้ว่าโปรแกรม RFARM จะเป็นโปรแกรมที่ง่ายต่อการเรียนรู้และใช้งาน แต่ก็ยังเป็นโปรแกรมที่ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ได้แก่ กิจกรรมการผลิตมีได้ไม่เกิน 5 กิจกรรม และใช้ได้เฉพาะกิจกรรมทางพืช เป็นต้น ซึ่งจากข้อจำกัดเหล่านี้ ส่งผลให้ไม่สามารถใช้กับพื้นที่ที่มีกิจกรรมการผลิตให้เลือกมากกว่า 5 กิจกรรมได้ ดังนั้นถ้ามีการปรับปรุงโปรแกรมให้ดีขึ้น จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้งานมากขึ้น

2. วิธีการลิเนียร์โปรแกรมมิ่ง เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาแบบแผนการผลิตที่ดีวิธีการหนึ่ง แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดทางการปฏิบัติทางการเกษตรหลายข้อที่ทำให้ไม่อาจนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ทั้งหมดไปปฏิบัติได้จริง เช่น ความไม่แน่นอนของสภาพดินฟ้าอากาศ ปัญหาในเรื่องความเสี่ยงเกี่ยวกับโรคและแมลงศัตรูพืช เป็นต้น ดังนั้นผลที่ได้จากการวิเคราะห์โดยวิธีนี้ จึงต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความเป็นไปได้ของพื้นที่นั้น ๆ ด้วย

3. การวิเคราะห์ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมนี้ จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการผลิตได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการวิเคราะห์นี้ได้วิเคราะห์ทั้งในส่วนที่เป็นครัวเรือนเอง ร่วมกับผลกระทบต่อส่วนรวมด้วย ย่อมทำให้แบบแผนการผลิตที่ได้มีความเหมาะสมมากขึ้น

4. เนื่องจากการศึกษานี้ไม่ได้พิจารณาถึงสภาพสังคม และวัฒนธรรมในท้องถิ่นอย่างละเอียด โดยพิจารณาแต่เพียงระบบเศรษฐกิจทางการเกษตรเท่านั้น ทำให้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์จึงอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากนัก ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปจึงคำนึงถึงข้อจำกัดในเรื่องของสภาพสังคมและวัฒนธรรม จะทำให้แบบแผนการผลิตที่ได้มีความเหมาะสมมากขึ้น

5. แบบจำลองลิเนียร์โปรแกรมมิ่งที่ใช้ในการศึกษานี้ ไม่ได้ครอบคลุมถึงการใช้จ่ายแรงงานทั้งหมด แต่เป็นการพิจารณาเฉพาะแรงงานที่ใช้ในการผลิตข้าวและพืชไร่เท่านั้น ดังนั้นถ้ามีการพิจารณาการใช้แรงงานในด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย จะทำให้การวิเคราะห์ที่ได้ครอบคลุมถึงแรงงานในครัวเรือนทั้งหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย